

**АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ТЕНДЕНЦИИТЕ НА ЗАБОЛЯЕМОСТ И БОЛЕСТНОСТ
В ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК И СТРАТЕГИЧЕСКОТО ПОЗИЦИОНИРАНЕ НА
„МБАЛ – ПАЗАРДЖИК” АД**

Красимир Темнилов

докторант в Университет по библиотекознание и информационни технологии

гр. София

***Резюме:** За оценка на реалното състояние на лечебното заведение спрямо поставените стратегически и оперативни цели е необходимо да се изгради балансирана система от показатели за управление, гарантиращи адекватно конкурентно развитие. Това се постига чрез извършване на последователна оценка по функционалните показатели, даващи информация за съответствието между стратегическото управление и оперативното ръководене, насочени към ревалентни подходи за справяне с заболяемостта и болестността в региона.*

***Ключови думи:** Пазарджик ; заболяемост ; болестност ; здравен статус; лечебно заведение*

**ANALYSIS AND ASSESSMENT OF ILLNESS AND DISEASE TRENDS IN
THE PAZARDZIK REGION AND THE STRATEGIC POSITIONING OF
"MBAL - PAZARDZIK" JSC**

Krasimir Temnilov

PhD candidate, State University Library Studies and Information Technologies,
Sofia

***Summary** In order to assess the actual state of the medical facility in relation to the set strategic and operational goals, it is necessary to build a balanced system of management indicators, guaranteeing adequate competitive development. This is achieved by performing a consistent assessment of the functional indicators, providing information on the alignment between strategic management and operational management, aimed at equivalent approaches to deal with morbidity and morbidity in the region.*

***Keywords:** Pazardzhik; morbidity; morbidity; Health status; medical centre*

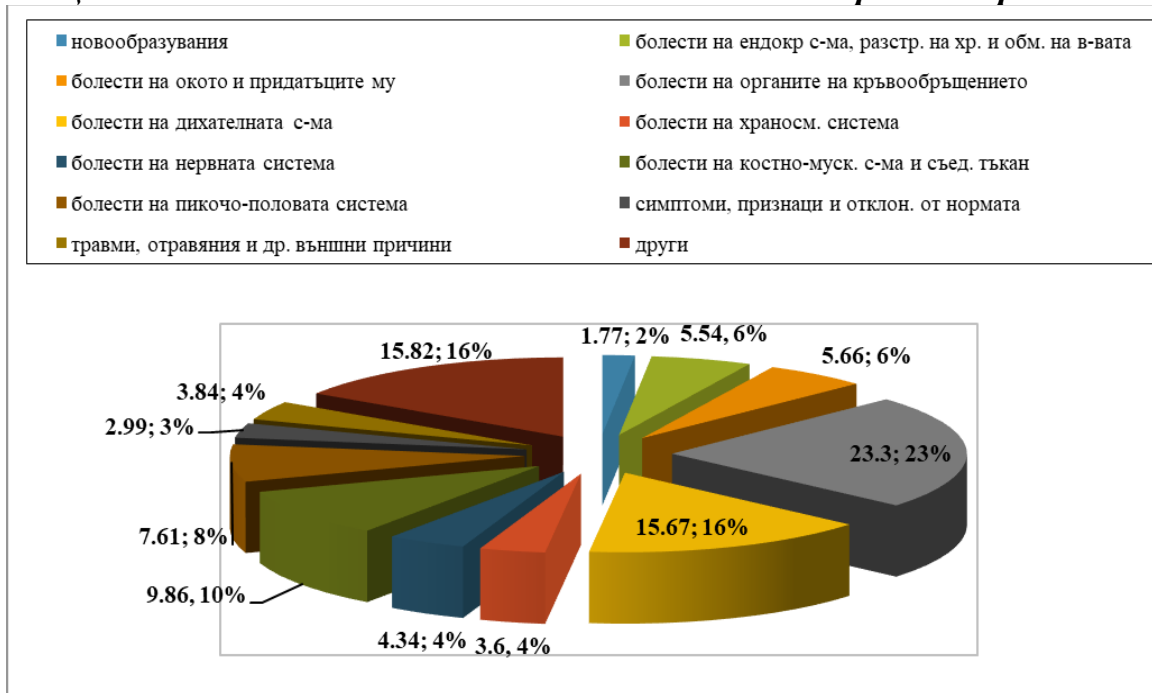
1. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ТЕНДЕНЦИИТЕ НА ЗАБОЛЯЕМОСТ И БОЛЕСТНОСТ В ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК

През 2021 г. в лечебните заведения за извънболнична помощ¹ в област Пазарджик са регистрирани 858 858 случая на заболявания, 127 201 от които новооткрити. От общо регистрираните заболявания 136 689 са на деца до 17 г., 42 387 от които новооткрити. Болестността на населението в област Пазарджик през 2021 г. е 3 472 на хиляда души, а заболяемостта 514 на хиляда. Основен дял в показателя болестност на населението заемат болестите на органите на кръвообръщението, които формират 23.30 % от общо регистрираните заболявания, следват болестите на дихателната система, които формират 15.67 % от общо регистрираните заболявания, на костно-мускулната система и на съединителната тъкан, които формират 9.86 % от общо регистрираните заболявания болестите и на пикочо-половата система – 7.61 %. Болестите на дихателната система формират 33.54 % относителен дял от заболяемостта на населението, болестите на органите на кръвообращението формират 9.6 % относителен дял от заболяемостта на населението, но смъртността от тези заболявания е много висока, болестите на пикочо-половата система формират 7.61 % относителен дял от заболяемостта на населението, а болестите на окото и придатъците му – 5.66 %.

При децата до 17-годишна възраст най-често поставяната диагноза като болестност през 2020 г. отново е от класа на болестите на дихателната система – 53.04 %. Следват някои инфекциозни и паразитни болести – 9 %, симптоми, признаци и отклонения от нормата – 7.37 %, симптоми, признаци и отклонения от нормата – 6.98, болести на кожата и подкожната тъкан – 6.27 %. При заболяемостта на децата най-често поставяната диагноза е от класа на болестите на дихателната система – 66.36 %.

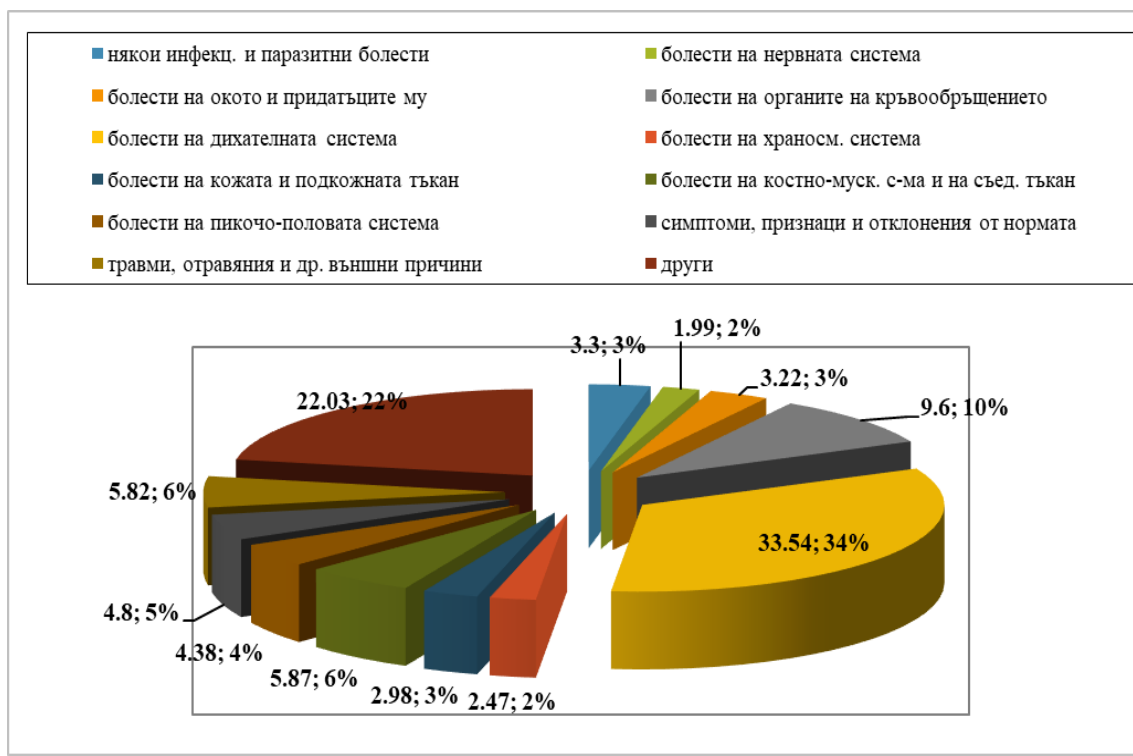
В следващите таблици е представена болестността и заболяемостта в област Пазарджик по данни на РЗИ за 2021 г.

Обща болестност на населението на област Пазарджик през 2021 г.

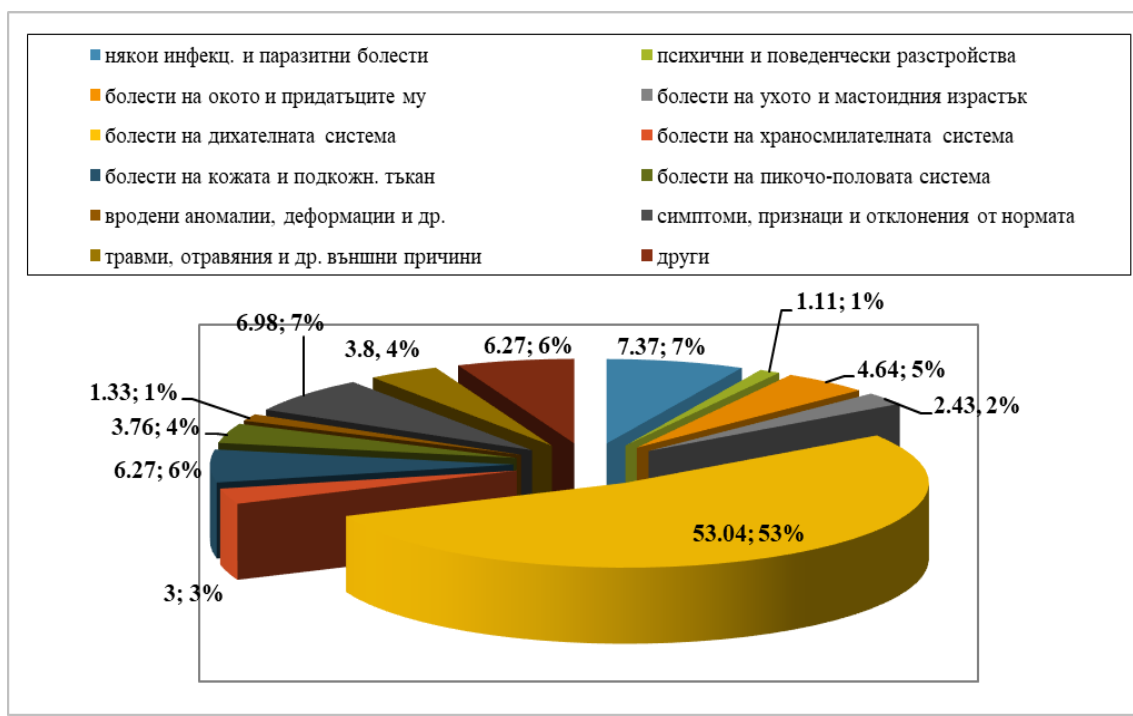

¹По данни на РЗИ Пазарджик

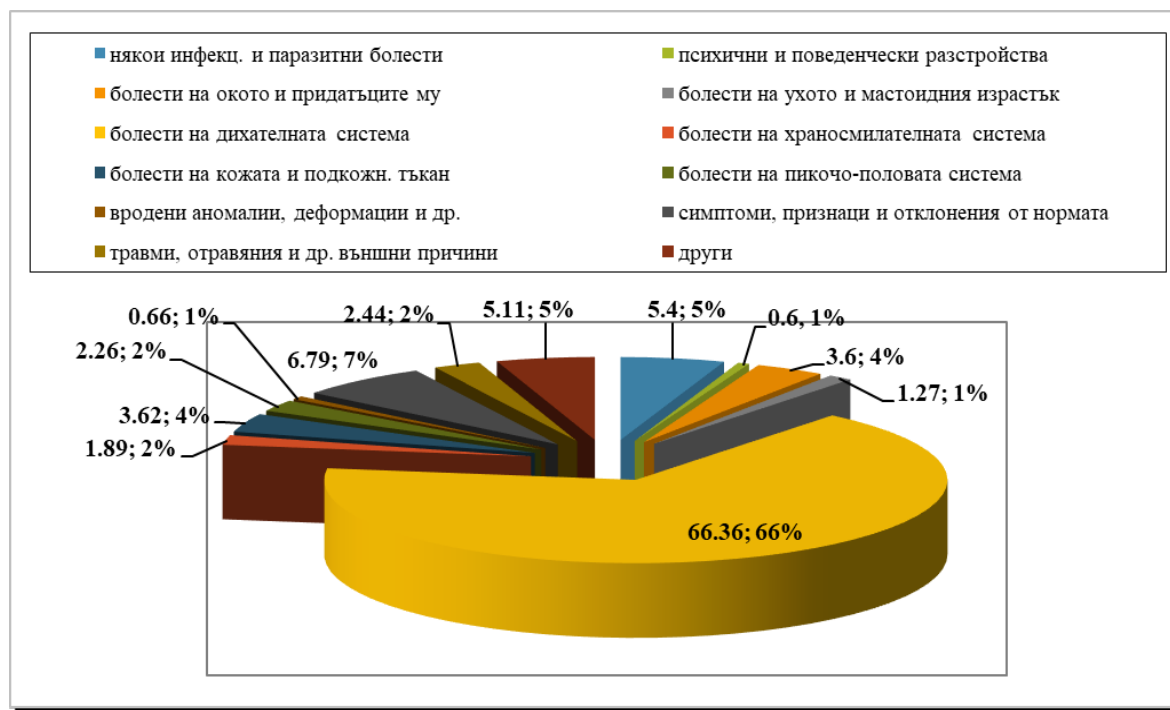
Обща заболеваемост на населението на област Пазарджик през 2021 г.

Болестност при децата до 17 години в област Пазарджик през 2021 г.

Заболеваемост при децата до 17 години в област Пазарджик през 2021 г.

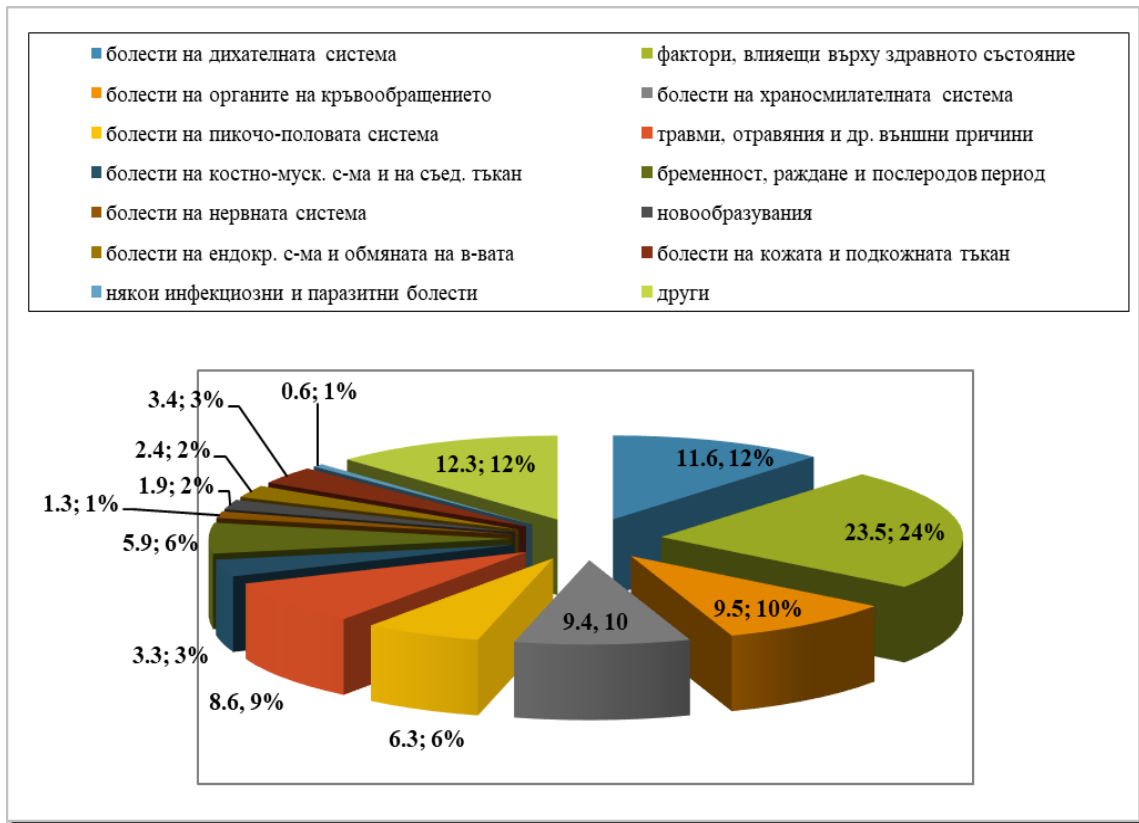
2. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ТЕНДЕНЦИИТЕ СВЪРЗАНИ С ХОСПИТАЛИЗИРАНА ЗАБОЛЯЕМОСТ В ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК И МЯСТОТО НА „МБАЛ – ПАЗАРДЖИК” АД В ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА МЕДИЦИНСКИ УСЛУГИ

Хоспитализациите в стационарите на лечебните заведения непрекъснато нарастват. За последните 15 години броя на хоспитализациите се е увеличил повече от два пъти. По данни на РЗИ през 2018 г. се наблюдава слабо покачване на хоспитализациите в сравнение с 2017 г., а през 2019 г. слабо намаляване в сравнение с 2018 г. Стационарите на лечебните заведения за болнична помощ са напуснали /изписани и умрели/ 95 683 души за 2014 г., за 2015 г. – 87 498 души – с 8 185 души по-малко, за 2016 г. – 89 031 души – с 1533 души повече, за 2017 г. – 99 775 души, за 2018 г. – 100 132 души, само с 357 души повече, а през 2019 г. – 98 541 души – 1591 броя по-малко в сравнение с предходната година. През 2021 г. отново има нарастване на хоспитализираните пациенти спрямо 2020 г. с 494 души. – 83148.

Като следствие на възникналата пандемия от Ковид-19, както и възникналата обща нужда от насочването на специалисти за нейното овладяване, на областно ниво се отбелязва тенденция на намаляване в сравнение с началото на Ковид пандемията през 2019 г. на хоспитализираните пациенти от всички други характерни болести, типични за региона през годините – общо напусналите стационарите на ЛЗБП /изписани и умрели пациенти/ през 2021 г. са 83 148 души. Това може да се обясни от една страна с вниманието и на населението и на лекарите към пандемията, и от друга страна най-вече със страха на хората при постъпване в ЛЗБП от заразяване с вируса, от което следва и negliжирането от страна на пациентите на другите техни заболявания.

В структурата на хоспитализираните болни по класове болести най-голям дял /с 23,5 %/ заемат хоспитализациите по повод “фактори, влияещи върху здравното състояние на населението” и болести на дихателната система /11,9%/ . Следват хоспитализираните болни с болести на кръвообращението – 9,5 %, с болести на храносмилателната система – 9,4 %, травми, отравяния и други последици от въздействието на външни причини – 8,6 %, болести с кодове за специални цели /включващи Ковид/ – 6,7 %, болести на пикочо-половата система – 6,3 %, бременност, раждане и послеродов период – 5,9 %.

Хоспитализации по класове болести /относителен дял/ в област Пазарджик през 2021 г.

Към 2021 г. всички регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания възлизат на 9922, като 780 от тях са новооткрити. Заболеваемостта в годините се задържа на близко ниво, като се наблюдава лек спад на новорегистрираните пациенти.

Обичайно най-голям дял от злокачествените образувания и през 2021 г. заемат меланом и други злокачествени новообразувания на кожата – 26.23 %, злокачествени новообразувания на млечната жлеза – 16.61%, на женските полови органи – 15.80%, злокачествените заболявания на храносмилателните органи – 11.89 %.

3. КОЛИЧЕСТВЕНИ И КАЧЕСТВЕНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА „МБАЛ-ПАЗАРДЖИК“ АД

Анализът на дейността на „МБАЛ-Пазарджик“ АД дава възможност за общ сравнителен преглед на медицинската дейност и на икономическите измерители на тази дейност. Добре направеният анализ изграден на базата на статистически показатели е един от лостовете за управление на всяко едно лечебното заведение и изисква съпоставянето и сравняването на дейността по тези показатели с предходен период време.

Основните статистически параметри по отношение на медицинската дейност са:

- Брой преминали болни;
- Реализиране леглодни;
- Среден престой на преминал болен;
- Средногодишен брой легла;
- Оборот на леглата;
- Използваемост на едно легло.

Реализирана дейност за стационара на болницата през 2021 г.

Брой преминали болни	Реализирани леглодни	Среден престой на преминал болен	Средногодишен брой легла	Оборот на леглата	Използваемост на 1 легло в %	Изпълнение в дни
17 640	96 930	5,5	421	42	63	230

Реализирана дейност за стационара на болницата през 2020 г.

Брой преминали болни	Реализиран и леглодни	Среден престой на преминал болен	Средногодишен брой легла	Оборот на леглата	Използваемост на 1 легло в %	Изпълнение в дни
16 688	85 297	5,1	420	41	57	208

Броят преминали болни в болницата през 2021 г. е 17 640 пациенти, а през 2020 г. тяхната бройка е 16 688 или с 952 пациента повече от предходната година.

Реализираните леглодни за 2021 г. са 96 930, като за 2020 г. са 85 297, което показва увеличение с 11 633 леглодни.

Средният престой за 2021 г. е 5,5 при 5,1 дни за 2020 г. Влияние върху средния престой оказва, както степента на тежест на състоянието на пациента, така и времето на хоспитализация на пациента от началото на неговото заболяване.

Средногодишен брой легла показва възможностите на болницата да задоволява потребностите на населението от болнични услуги, изискващи стационарно лечение. През 2021 г. броят на разкритите в „МБАЛ – Пазарджик” АД легла е 421 бр.

Оборотът на едно легло през 2021 г. е 42, а през 2020 г. е 41. Параметрите на този показател са следствие на резултатите от предходните показатели (среден престой и използваемост).

Използваемостта на едно легло при норма 365 дни за 2021 г. е 230 дни или 63%, а за 2020 г. е 208 или 57%, което е подобрене на показателя, дължащо се на подобряване на ефективността на работа на лечебното заведение.

ПОКАЗАТЕЛИ	2021	2020
СРЕДЕН РАЗХОД НА ПРЕМИНАЛ БОЛЕН	2 016,91	1 699,56
СРЕДЕН РАЗХОД НА ЕДИН ЛЕГЛОДЕН	366,95	331,01
СРЕДЕН РАЗХОД НА ЛЕКАРСТВОДЕН	26,61	25,40

СРЕДЕН РАЗХОД НА ЕДИН ХРАНОДЕН	4,37	3,61
БРОЙ ПРЕМИНАЛИ БОЛНИ	17 640	16 688
РЕАЛИЗИРАНИ ЛЕГЛОДНИ	96 930	85 297

Заклучение: Видимо от посочените данни е че има тенденция на оптимизиране във всички показатели, което се дължи на наложената финансова рамка от НЗОК и стремежа усилията на ръководството на дружеството възможно най-ефективно да вмести дейността в определените финансови параметри.

Забелязва се минимална тенденция към увеличение спрямо 2020 г. на общия брой операции, въпреки пандемията от COVID-19 и спирането на плановите операции за известен период от време.

Преминалите болни през 2021г. само от община Пазарджик са 11 490 души. Всички преминали болни от общините на област Пазарджик са 16 520 болни. Допълнително са преминали 1 120 пациента от други области на страната и от чужди граждани. Стационарно лекуваните пациенти жители на други общини в област Пазарджик са 6 150 души. От показателите е видно, че 34,86 % от всички преминали за годината пациенти са жители на общини извън Пазарджишка. Това доказва, че болницата е фактор и търсено лечебно заведение в областта поемащо основния поток пациенти в региона.

Литература:

1. РЗИ Пазарджик
2. https://www.ncipd.org/images/UserFiles/File/Analizi/Analysis-5_2020.pdf
3. https://www.mh.government.bg/media/filer_public/2015/04/08/strategicheska-ramka_2014-2020.pdf